

Zarządzenie nr 101/2022

Burmistrza Miasta i Gminy Wąchock

z dnia 08 sierpnia 2022 roku

w sprawie Projektu planu rozwoju sieci drogowej dróg gminnych oraz projektu planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Wąchock

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 i art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.) oraz art. 19 ust. 2 pkt 4, art. 20 pkt 1 i 2 i art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1376 z późn. zm.) zarządzam, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Projekt planu rozwoju sieci drogowej oraz projekt planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Wąchock na lata 2022 – 2025, stanowiący załącznik do niniejszego Zarządzenia, dotyczący dróg publicznych, których zarządcą jest Burmistrz Miasta i Gminy Wąchock.

§ 2

Zobowiązuje się Kierownika Referatu Budownictwa, Realizacji Inwestycji i Gospodarki Komunalnej do corocznej aktualizacji projektów planów, o których mowa w § 1.

§ 3

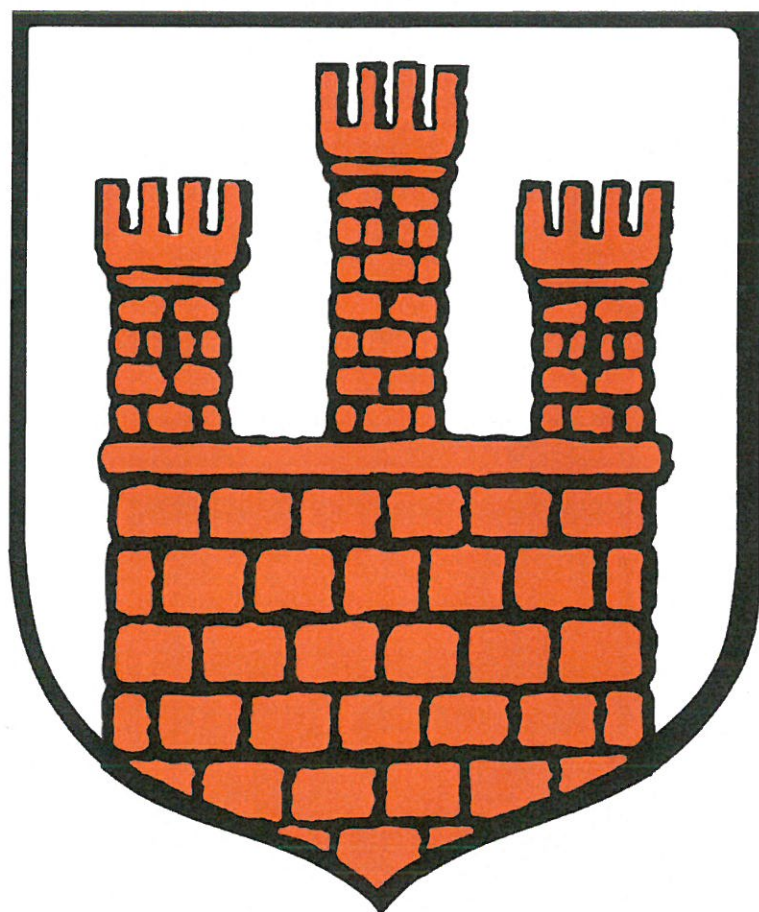
Wykonanie Zarządzenia powierza się Kierownikowi Referatu Budownictwa, Realizacji Inwestycji i Gospodarki Komunalnej.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

B U R M I S T R Z

mgr Jarosław Samela

Projekt planu rozwoju sieci drogowej oraz projekt planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Wąchock na lata 2022 – 2025 dotyczący dróg publicznych, których zarządcą jest Burmistrz Miasta i Gminy Wąchock

Wąchock, sierpień 2022 r.

I. Wstęp

Gmina Wąchock to gmina miejsko-wiejska położona w północnej części województwa świętokrzyskiego. Administracyjnie należy do powiatu starachowickiego i leży w jego zachodniej części. Graniczy z następującymi gminami: Starachowice, Mirzec, Pawłów, Bodzentyn, Suchedniów, Skarżysko – Kamienna oraz Skarżysko Kościelne.

Otoczona jest dużymi kompleksami leśnymi. Obszary leśne o pow. 5 257 ha stanowią 64 % obszaru gminy obejmując najbardziej urokliwe tereny Puszczy Świętokrzyskiej – Sieradowickiego Parku Krajobrazowego. Miasto i gmina zajmuje 8 182 ha (w tym miasto 1601 ha), co stanowi 15,5 % powierzchni powiatu starachowickiego.

Teren gminy obejmuje: miasto Wąchock, będące siedzibą władz samorządowych i pięć sołectw (tj. Rataje, Marcinków, Wielka Wieś, Parszów i Węglów), w których mieszka 6860 osób. Przez miasto przebiega linia kolejowa Łódź Kaliska - Dębica oraz droga krajowa 42 łącząca województwa opolskie, śląskie, łódzkie i świętokrzyskie. Wąchock to jedno z najstarszych miast w Polsce z Opactwem Cystersów, którego początki sięgają 1179 r.

Rys. 1 – Gmina Wąchock na tle województwa świętokrzyskiego¹

¹ Grafika pochodzi ze strony www.echodnia.eu, zaznaczenie położenia Gminy Wąchock własne

Rys. 2 – Gmina Wąchock na tle powiatu starachowickiego²

II. Podstawa prawna opracowania

Zgodnie z art. 20 pkt 1) ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1376 z późn. zm.): do zarządcy drogi należy w szczególności opracowywanie projektów planów rozwoju sieci drogowej oraz bieżące informowanie o tych planach organów właściwych do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zarządcą dróg gminnych na terenie miasta i gminy Wąchock jest Burmistrz Miasta i Gminy Wąchock. Ponadto pkt 2) cytowanego artykułu nakłada na zarządcę drogi obowiązek opracowania projektu planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich.

² Grafika pochodzi ze strony www.wikipedia.pl

III.Cele opracowania

Celem niniejszego opracowania jest:

- 1) ocena stanu istniejącej sieci dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Wąchock oraz dostosowanie zakresu działań na tych drogach do działań modernizacyjnych;
- 2) wskazanie kolejności budowy i remontów dróg na lata 2022 – 2025;
- 3) określenie planu rozwoju dróg na terenie Miasta i Gminy Wąchock na lata 2022 – 2025, uwzględniając następujące czynniki:
 - a) zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie komunikacji drogowej;
 - b) poprawa dostępności obszarów i jakości życia w gminie;
 - c) rozbudowa dróg zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego, umożliwiającą aktywizację terenów inwestycyjnych;
 - d) zapewnienie właściwego stanu dróg poprzez ich przebudowę;
 - e) poprawa bezpieczeństwa ruchu na drogach;
 - f) poprawa płynności ruchu na drogach.

W zakresie transportu celem rozwoju sieci drogowej na terenie Miasta i Gminy Wąchock jest poprawa spójności terytorialnej. Spójność terytorialna jest podstawowym warunkiem procesów rozprzestrzeniania się, rozwoju i wzrostu konkurencyjności.

IV.Zakres opracowania

Opracowanie obejmuje wszystkie drogi gminne usytuowane na terenie Miasta i Gminy Wąchock. Program zawiera analizę uwarunkowań technicznych realizacji budowy i remontów dróg. Zwiększające się wymagania użytkowników dróg pod względem jakości i bezpieczeństwa ruchu powoduje coraz większą presję mieszkańców Miasta i Gminy na właściwe utrzymanie dróg (ulic) będących w zarządzie Burmistrza Miasta i Gminy Wąchock, poprawę stanu nawierzchni i profesjonalne podejście do tego problemu. Jednocześnie jest wymagany profesjonalizm w zarządzaniu drogami. Cele samorządów, odnośnie rozwoju miast i gmin, a w szczególności sieci drogowych, są różne, podobnie jak możliwości realizacji tych celów oraz stan obecny. Nie bez znaczenia jest tutaj stan dróg, szczególnie nawierzchni, elastyczność układu transportowego i powiązanie z zewnętrzną siecią drogową. Możliwość znalezienia wielu powiązań w układzie, które w przypadku awarii pozwalają kierowcom, osobom korzystającym z urządzeń transportu osobistego lub wspomagających ruch oraz pieszym, bez poważniejszego wydłużenia trasy i obniżenia komfortu jazdy dotrzeć do celu.

Na podstawie doświadczeń oraz analizy potrzeb określa się listę problemów, które powinny być rozwiązywane w odniesieniu do dróg na terenie Miasta i Gminy Wąchock. Zaliczamy do nich:

- a) planowanie – polega na opracowaniu projektów planów rozwoju sieci drogowej, planów finansowych dla dróg oraz modernizacji, utrzymaniu i ochronie dróg oraz obiektów mostowych;
- b) administrowanie – polega na koordynacji robót w pasie drogowym, wydawaniu zezwoleń na zajęcie pasa drogowego, prowadzeniu ewidencji dróg i drogowych obiektów inżynierskich, wprowadzaniu ograniczeń bądź zamykaniu dróg i drogowych obiektów mostowych, dokonywaniu okresowych pomiarów ruchu i obciążeń nawierzchni, pełnieniu funkcji inwestora, realizacji inwestycji drogowych, ustalaniu i pobieraniu opłat i kar pieniężnych;
- c) motywowanie – polega na szkoleniu personelu administracji drogowej;
- d) kontrolę – polega m. in. na sprawowaniu nadzoru inwestorskiego nad zleconymi robotami, kontroli okresowej stanu dróg (w szczególności po okresie zimowym);

- e) wykonawstwo – polega na wykonywaniu robót inwestycyjnych na drogach, utrzymywaniu zieleni, a więc sadzeniu, usuwaniu drzew i krzewów oraz instalowaniu urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, oznakowania poziomego i pionowego;

W odniesieniu do warunków, które muszą spełniać drogi i ich nawierzchnie ważną kwestią jest uporządkowanie spraw techniczno-technologicznych tak, by ich użytkownicy nie byli zaskakiwani zmianami standardu dróg, nietypowymi rozwiązaniami z zakresu oznakowania czy inżynierii ruchu. Problemem jest opracowanie takich standardów i norm, aby nie zostały one wyłącznie w sferze życzeń ale żeby była możliwa ich realizacja. Lepiej poprawiać stopniowo stan dróg poprzez nieco niższe standardy, stosownie do posiadanych środków finansowych, niż doprowadzić do poważnego zróżnicowania ich jakości z powodu niemożliwości ich egzekwowania. Poza zadaniami określonymi w programie należy prowadzić bieżące prace remontowe, tj. remonty częściowe nawierzchni, profilowania, uzupełnienie wyrw, przełomów tłuczniem czy żwirem.

Drogi publiczne oraz ulice podlegają podziałowi. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1376 z późn. zm.) drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się na:

- a) drogi krajowe;
- b) drogi wojewódzkie;
- c) drogi powiatowe;
- d) drogi gminne;

Ulice leżące w ciągu dróg wymienionych powyżej należą do tej samej kategorii co te drogi (art. 2 ust. 2 ww. ustawy).

Zarządcą dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Wąchock jest Burmistrz Miasta i Gminy Wąchock. Zarządcą dróg powiatowych na terenie Powiatu Starachowickiego, na którego terenie leży Miasto i Gmina Wąchock, jest Zarząd Dróg Powiatowych w Starachowicach.

Niniejsze opracowanie obejmuje drogi gminne na terenie Miasta i Gminy Wąchock. Do dróg gminnych, zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1376 z późn. zm.), zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych. Na terenie Miasta i Gminy Wąchock występują drogi gminne, których sumaryczna długość wynosi 32,728 km.

Tab. 1 – Drogi na terenie Miasta i Gminy Wąchock – podział ze względu na kategorię i obszar administracyjny

<div>Obszar administracyjny</div> <div>Kategoria drogi</div>	Miasto Wąchock	Gmina Wąchock	SUMA
Droga dojazdowa	6,152 km	3,941 km	10,093 km
Droga lokalna	10,525 km	12,110 km	22,635 km
SUMA	16,677 km	16,051 km	32,728 km

Ze względu na rodzaj nawierzchni drogi gminne obejmują:

- 28,256 km – drogi o nawierzchni twardej (ok. 86,3 % wszystkich dróg gminnych);
- 4,472 km – drogi o nawierzchni gruntowej (ok. 13,7 % wszystkich dróg gminnych);

Tab. 2 – Szczegółowy wykaz dróg na terenie Miasta i Gminy Wąchock

L.p.	Numer drogi	Nazwa drogi	Rodzaj drogi	Rodzaj nawierzchni	Nr dz. ewid.
WIELKA WIEŚ					
1.	394001T	Wymysłów przez Wieś (Betlejem)	L	asfalt	1286
2.	394005T	Wielka Wieś - Ciecierówka	L	asfalt	1137
3.	394043T	Wielka Wieś - Osiedle	D	asfalt	1209/2
4.	394044T	Wymysłów - Rataje w m. Wielka Wieś	L	asfalt	1235
5.	394044T	Wymysłów - Rataje w m. Wielka Wieś	L	asfalt	1320/13
6.	394045T	Od drogi Starachowice - Skarżysko - Kamienna do wsi Węglów	L	asfalt	1319/3
MARCINKÓW					
7.	394002T	Droga Marcinków Górny – Marcinków Dolny	L	asfalt	286
8.	394002T	Droga Marcinków Górny – Marcinków Dolny	L	asfalt	284
9.	394041T	Droga Marcinków Górny	L	asfalt	158
10.	394041T	Droga Marcinków Górny	L	asfalt	1209/2
11.	394041T	Droga Marcinków Górny	L	asfalt	nr działek wg decyzji Starosty Starachowickiego
PARSZÓW					
12.	394004T	ul. Grabowa	D	asfalt	1081
13.	394004T	ul. Grabowa	D	asfalt	1253
14.	394039T	ul. Młyńska	D	gruntowa	263/2
15.	394039T	ul. Młyńska	D	gruntowa	263/3
16.	394040T	ul. Młyńska	D	gruntowa	99
17.	394008T	ul. Rieczna	D	asfalt	470
18.	394008T	ul. Rieczna	D	gruntowa	1799
19.	394006T	ul. Szkolna	L	asfalt	928
20.	394038T	ul. Dolna	L	asfalt	1495
21.	394042T	ul. Cmentarna	D	asfalt	738
RATAJE					
22.	394047T	Droga Rataje w kierunku ulicy Powstańców	L	asfalt	242
23.	394044T	Droga Wymysłów – Rataje w miejscowości Rataje	L	asfalt	152
WĘGLÓW					
24.	394044T	Droga Wymysłów – Rataje w miejscowości Węglów	L	asfalt	146
WĄCHOCK					
25.	394003T	ul. Górna	L	asfalt gruntowa	4600/2
26.	394028T	ul. Smugowa	D	asfalt	558
27.	394016T	ul. Leśna	D	asfalt	517/1
28.	394012T	ul. Dolna	L	kostka gruntowa	3544

29.	394025T	ul. Sandomierska	L	asfalt	4036
30.	394015T	ul. Krótka	L	asfalt	3855
31.	394014T	ul. Kościelna	D	kostka	2345
32.	394014T	ul. Kościelna	D	kostka	2346
33.	394011T	ul. Ceglana	D	asfalt	1673
34.	394037T	ul. Dworcowa	D	asfalt	2159
35.	394020T	ul. Ogrodowa	L	gruntowa	1991
36.	394019T	ul. Nadrzeczna	D	asfalt	2258/1
37.	394019T	ul. Nadrzeczna	D	asfalt	2258/2
38.	394018T	ul. Nadrzeczna	D	asfalt	nr działek wg decyzji Starosty Starachowickiego
39.	394030T	ul. Tychowska	L	asfalt gruntowa	267
40.	394017T	ul. Lipowa	D	gruntowa	3816/2
41.	394009T	ul. Szydłowiecka	D	asfalt gruntowa	26
42.	394013T	ul. Hutnicza	D	gruntowa	1105
43.	394024T	ul. Plac Mjr Ponurego	L	asfalt	4864
44.	394036T	ul. Wielkowiejska	L	asfalt	4868
45.	394036T	ul. Wielkowiejska	L	asfalt	1802/2
46.	394036T	ul. Wielkowiejska	L	asfalt	nr działek wg decyzji Starosty Starachowickiego
47.	394031T	ul. Tysiąclecia	L	asfalt	767
48.	394010T	ul. Błonie	L	kostka	2309/2
49.	394010T	ul. Błonie	L	kostka	2309/3
50.	394010T	ul. Błonie	L	kostka	2309/4
51.	394029T	ul. Szeroka	L	asfalt	364
53.	394026T	ul. Skalista	L	gruntowa	50
54.	394021T	ul. Partyzantów	L	asfalt	2480/2
55.	394021T	ul. Partyzantów	L	asfalt	2480/3
56.	394021T	ul. Partyzantów	L	asfalt	2480/4
57.	394021T	ul. Partyzantów	L	asfalt	2480/5
58.	394021T	ul. Partyzantów	L	asfalt	1088
59.	394021T	ul. Partyzantów	L	asfalt	2307/1
60.	394041T	ul. Torowa	L	asfalt	62
61.	394041T	ul. Torowa	L	asfalt	nr działek wg decyzji Starosty Starachowickiego

V. Charakterystyka dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Wąchock

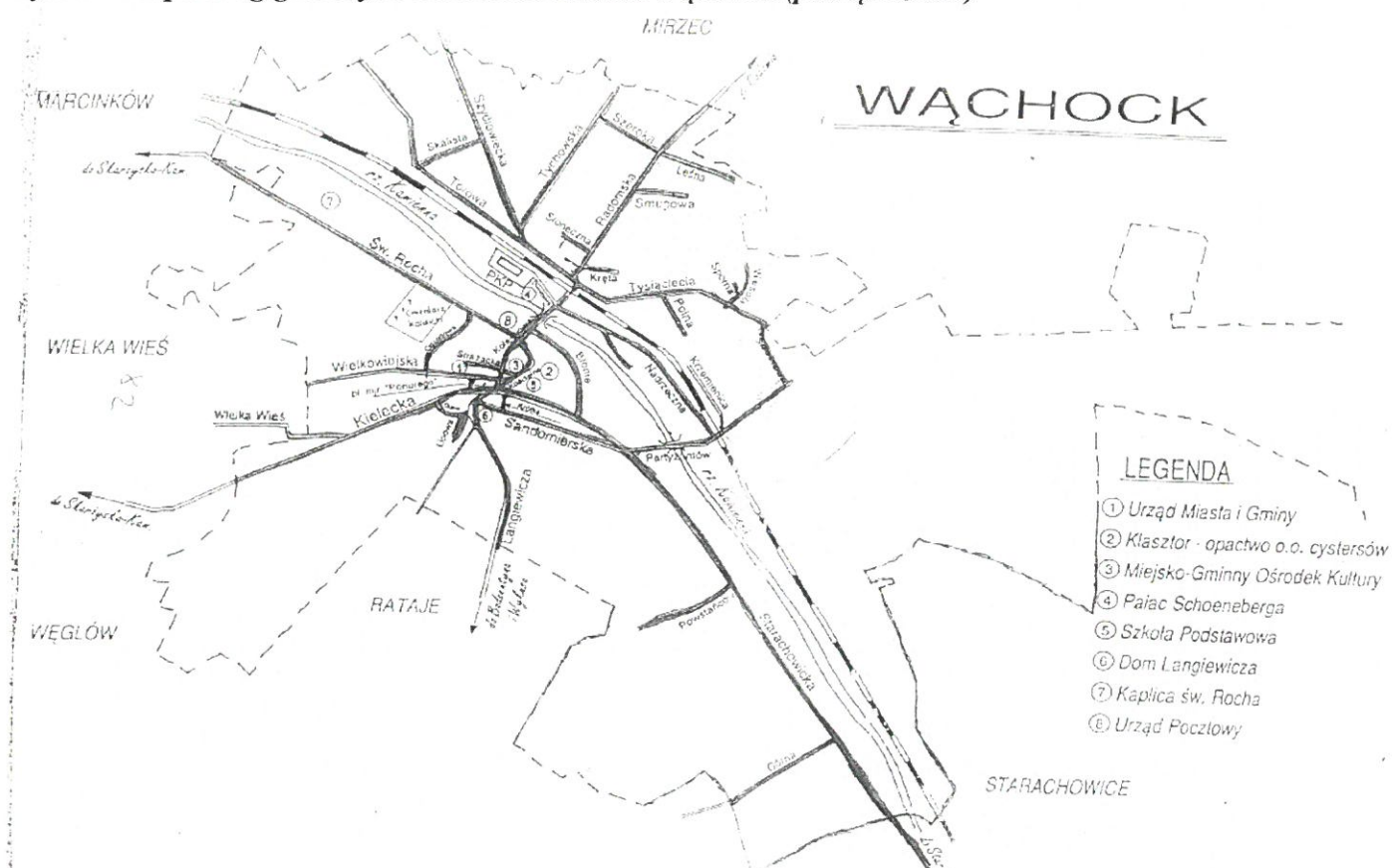
Drogi gminne na terenie Miasta i Gminy Wąchock, jak wynika z powyższej tabeli, obejmują dwie kategorie dróg – drogi dojazdowe oraz drogi lokalne. Drogi dojazdowe (oznaczone symbolem D) stanowią najniższą kategorię dróg publicznych – zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 7) Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 124 ze zm.). Drogami dojazdowymi mogą być wyłącznie drogi gminne (§ 4 ust. 2 pkt 4) cytowanego rozporządzenia) o przekroju jednojezdniowym (§ 7 ust. 1 cytowanego rozporządzenia). Dla drogi dojazdowej, zgodnie z § 12 ust. 1 cytowanego rozporządzenia, dopuszczalne są dwie prędkości projektowe poza terenem zabudowy (30 km/godz., 40 km/godz.) oraz jedna na terenie zabudowy (30 km/godz.). Droga klasy D powinna mieć, co do zasady, przynajmniej jedną jezdnię o dwóch pasach ruchu (§ 14 ust. 1 pkt 2) cytowanego rozporządzenia). Jednakże dopuszcza się stosowanie jednej jezdni o jednym pasie ruchu, przeznaczonym do ruchu w obu kierunkach na drodze klasy D (§ 14 ust. 3 pkt 2) cytowanego rozporządzenia). Szerokość pasów ruchu powinna wynosić na drodze klasy D 2,50 m, która może być zwiększona do maksymalnie 3,50 m, jeżeli taka potrzeba wynika z prognozowanej struktury rodzajowej lub ilościowej ruchu, bądź zmniejszona o 0,25 m w stosunku do wartości podstawowej, tj. 2,50 m, w przypadku konieczności zastosowania rozwiązań uspokajających ruch na terenie zabudowy (§ 15 ust. 1 pkt 6), ust. 2, ust. 4 cytowanego rozporządzenia).

Drogi lokalne (oznaczone symbolem L) stanowią drugą od dołu kategorię dróg publicznych – zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 6) ww. rozporządzenia. Drogami lokalnymi mogą być wyłącznie drogi gminne (§ 4 ust. 2 pkt 4) cytowanego rozporządzenia) o przekroju jednojezdniowym (§ 7 ust. 1 ww. rozporządzenia). Dla drogi lokalnej, zgodnie z § 12 ust. 1 ww. rozporządzenia, dopuszczalne są dwie prędkości projektowe poza terenem zabudowy (40 km/godz., 50 km/godz.) oraz dwie na terenie zabudowy (30 km/godz., 40 km/godz.). Droga klasy L powinna mieć, co do zasady, przynajmniej jedną jezdnię o dwóch pasach ruchu (§ 14 ust. 1 pkt 2) ww. rozporządzenia). Jednakże dopuszcza się stosowanie jednej jezdni o jednym pasie ruchu, przeznaczonym do ruchu w obu kierunkach na drodze klasy L poza terenem zabudowy (§ 14 ust. 3 pkt 2) ww. rozporządzenia) – przy etapowaniu budowy lub przy przebudowie drogi. Szerokość pasów ruchu powinna wynosić na drodze klasy L 2,75 m, która może być zwiększona do maksymalnie 3,50 m, jeżeli taka potrzeba wynika z prognozowanej struktury rodzajowej lub ilościowej ruchu, bądź zmniejszona o 0,25 m w stosunku do wartości podstawowej, tj. 2,75 m, w przypadku konieczności zastosowania rozwiązań uspokajających ruch na terenie zabudowy (§ 15 ust. 1 pkt 6), ust. 2, ust. 4 ww. rozporządzenia).

Rys. 3 – Mapa dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Wąchock

Rys. 4 – Mapa dróg gminnych na terenie Miasta Wąchock (powiększenie)

Nie wszystkie drogi zaliczone do kategorii dróg gminnych spełniają wymogi stawiane drogom tej kategorii. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 124 ze zm.) szerokość ulicy w liniach rozgraniczających nie powinna być mniejsza niż 12 m dla ulic klasy L oraz 10 m dla ulic klasy D (§ 7 ust. 1).

Stan techniczny dróg gminnych będących w zarządzie Burmistrza Miasta i Gminy Wąchock jest bardzo zróżnicowany, jednak przejazd przez znakomitą ich większość nie stanowi zagrożenia dla mienia i osób. Nie wszystkie drogi o nawierzchni twardej posiadają system odprowadzania wód opadowych. Skutkuje to przyspieszoną degradacją korpusu drogowego oraz źle wpływa na posesje przyległe do dróg gminnych. Niektóre z dróg o nawierzchni twardej wymagają lub w najbliższym czasie będą wymagać przeprowadzenia prac remontowych przynajmniej warstwy ścieralnej.

VI. Klasyfikacja dróg gminnych do przebudowy

Ze względu na ograniczone środki finansowe, jakimi dysponuje Gmina Wąchock, nie jest możliwe w krótkim czasie przebudować te drogi gminne, które tego wymagają aby nadać im parametry wymagane przepisami prawa. Realizuje się konieczne i najpilniejsze potrzeby w tym zakresie.

Plan przebudowy dróg opracowywany jest w oparciu o:

- ocenę stanu technicznego dróg dokonywaną w ramach sprawowanego zarządu nad drogami;
- wnioski, informacje przekazywane drogą telefoniczną lub osobiście przez mieszkańców, radnych Rady Miejskiej czy Rady Sołeckiej itp., dotyczące potrzeb w zakresie przebudowy dróg gminnych.

Ocena stanu technicznego dróg dokonywana jest zarówno na bieżąco, jak i przy wyjazdach celowych, tj. objazdach dróg, które realizowane są rokrocznie w szczególności w okresie wiosennym ze względu na konieczność identyfikacji uszkodzeń powstałych w okresie zimowym, pod kątem przeprowadzenia remontów częściowych nawierzchni.

Stan techniczny dróg zostaje ustalony przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy w Wąchocku na podstawie oględzin przeprowadzanych w ww. okresach.

Wyniki przeprowadzonej kontroli stanowią podstawę do określenia zakresu:

- 1) remontów częściowych nawierzchni,
- 2) generalnych remontów nawierzchni dróg z ewentualną przebudową,
- 3) prac związanych z utrzymaniem poboczy (wykaszenie),
- 4) prac związanych z odwadnianiem korony drogi (udrażnianie rowów przydrożnych i przepustów).

Do potrzeb modernizacyjnych dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Wąchock zalicza się:

- 1) wykonanie nawierzchni ulepszonych lub bitumicznych;
- 2) wykonanie prawidłowego odwodnienia pasa drogowego, gdyż wiele dróg o nawierzchni ulepszonej nie posiada systemu odprowadzania wód opadowych;
- 3) wykonanie wzmocnienia nawierzchni gruntowych dróg gminnych;
- 4) zabezpieczenie szczelnymi nawierzchniami dróg o nawierzchni z tłucznia, destruktu bitumicznego, aby nie ulegały szybkiej dekapitalizacji;
- 5) wykonanie remontów lub przebudowy istniejących nawierzchni bitumicznych, których założony czas eksploatacji dobiega końca.

Przy remontach i budowie dróg należy uwzględnić rodzaj gruntu podłoża, wielkość ruchu pojazdów, jak również parametry większych i cięższych samochodów oraz sprzętu, w tym przeznaczonego do prac rolnych.

A. Zalecenia remontowe

1. Drogi o nawierzchni bitumicznej

Nawierzchnie dróg charakteryzują się odkształceniami, ubytkami oraz spękaniem. Świadczy to o utracie nośności drogi. Biorąc pod uwagę natężenie ruchu drogowego i pojazdy jeżdżące po drogach, należy je wzmocnić i zabezpieczyć przed dekapitalizacją. Proponuje się na tych drogach, po wyprofilowaniu istniejącej nawierzchni, dodatkowe ułożenie warstwy wiążącej z asfaltobetonu gruboziarnistego 0/20-0/25, na wysokość 6,00 cm i ułożenie warstwy ścieralnej – cienkiego dywanika metodą „na gorąco” o grubości przynajmniej 2,00 cm, zalecane – 4,00 cm.

2. Drogi o nawierzchni tłuczniowej

Nawierzchnie tłuczniowe (lub z gruzu) winny być wyprofilowane i ułożona powinna zostać warstwa wiążąca i ścieralna o parametrach jak w przypadku dróg o nawierzchni bitumicznej.

3. Drogi o nawierzchni gruntowej, gruntowo-tłuczniowej

Drogi o nawierzchni gruntowej oraz gruntowo-tłuczniowej należy „wykorytować” i wyprofilować, następnie wykonać odpowiednią podbudowę z tłucznia kamiennego łamanego (nie zaleca się stosowania tłucznia wapiennego szczególnie przy wysokim stanie wód gruntowych). Po wykonaniu podbudowy całość powinno się zaklinować kamieniem łamanym o granulacji co najwyżej 4-31,5 mm. Tak przygotowana nawierzchnia może być eksploatowana a w późniejszym terminie, po drobnym przeprofilowaniu, może zostać ułożona na niej warstwa bitumiczna.

B. Zalecenia inwestycyjne

Przy planie inwestycyjnym przebudowy dróg gminnych należy jasno określić, jaką rolę dana droga spełnia w układzie komunikacyjnym danej jednostki podziału administracyjnego (w tym podziałów pomocniczych). Od odpowiedniego zakwalifikowania drogi gminnej powinny zależeć jej parametry techniczne. Wszystkie drogi o charakterze lokalnym zapewniające obsługę osiedli domków jednorodzinnych lub podobnych należy projektować o nawierzchni bitumicznej lub betonowej kostki brukowej dla dróg. Dodatkowo z uwagi na niewystarczające szerokości pasa drogowego i brak możliwości rozdzielenia ruchu niechronionych uczestników ruchu od ruchu pojazdów napędzanych silnikami spalinowymi (względnie hybrydowymi, elektrycznymi itp.) należy na drogach gminnych stosować oznakowanie stref zamieszkania, co zapewnia optymalne warunki bezpieczeństwa w tych obszarach.

Nawierzchnie dróg lokalnych stanowiących bezpośrednie włączenia do dróg wyższej kategorii lub stanowiące połączenia pomiędzy drogami o znaczeniu ponadlokalnym należy wykonywać jako bitumiczne, co jest czytelnym uwidocznieniem skrzyżowania. W ciągu takich dróg bezwzględnie należy wydzielić miejsce na chodniki lub na ścieżki pieszo-rowerowe o nawierzchni z kostki bezfazowej.

Nawierzchnie dróg dojazdowych do terenów uprawnych (terenów rolniczych) powinny zostać wykonane w technologii tłuczniowej z zamknięciem górnej warstwy odpowiednim klinem lub poprzez wykonanie powierzchniowego utrwalenia emulsją bitumiczną.

Przyjęcie prostych zasad dotyczących rodzaju nawierzchni na odpowiednich drogach pozwala na czytelny odbiór charakteru drogi przez ich użytkowników, powodując ponadto wypracowanie odpowiednich zachowań na danej drodze, co przyczynia się do wzrostu bezpieczeństwa ruchu drogowego i poprawia jego płynność. Wprowadzenie obszarów oznaczonych znakami, o których mowa w § 58 ust. 1 rozporządzenia Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2310 ze zm.), tj. znakiem D-40 „strefa zamieszkania” oraz znakiem D-41 „koniec strefy zamieszkania”, pozwala zminimalizować ilość znaków a ponadto uspokaja ruch w obszarach o zwartej zabudowie mieszkaniowej.

Zalecenia te mogą służyć, jako sugestie lub wytyczne dla projektowanych dróg. O wyborze konkretnych rozwiązań musi decydować projektant posiadający odpowiednie uprawnienia, a wyboru dokonywać po przeprowadzeniu badań gruntu i uzgodnieniu odpowiedniej konstrukcji z inwestorem.

VII. Zarządzanie drogami gminnymi

Plan rozwoju sieci dróg gminnych musi opierać się o właściwe zarządzanie siecią dróg gminnych. Elementem niezbędnym dla właściwego zarządzania drogami i wymagany przez obecne przepisy jest Ewidencja Dróg. Art. 10 ust. 11 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1376 z późn. zm.) nakłada na zarządców dróg obowiązek zakładania oraz prowadzenia ksiąg dróg, dzienników objazdów dróg oraz określonych ewidencji (np. przepustów, tuneli). Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 roku w sprawie trybu sporządzania informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg publicznych, obiektach mostowych, tunelach oraz promach (Dz. U. z 2005 r., nr 67, poz. 583) oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 roku w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom (Dz. U. z 2005 r., nr 67, poz. 582) ustalają zakres i zasady prowadzenia ewidencji dróg publicznych i obiektów mostowych. Informacje te dotyczą między innymi: rodzaju nawierzchni, szerokości drogi, przepustów, barier i ekranów, zatok i przystanków autobusowych, zjazdów i obiektów przydrożnych, oświetlenia itp. Ze względu na dużą pracochłonność i brak środków działania związane z ewidencjami drogowymi zostały zepchnięte na dalszy plan i zaniedbano bieżące ich prowadzenie. Książki drogowe prowadzone dla dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Wąchock wymagają aktualizacji i dostosowania ich do aktualnego wzoru określonego przepisami wykonawczymi. Planowane jest ich zakupienie oraz bieżące uzupełnianie od bieżącego roku kalendarzowego.

VIII. Plan rozwoju sieci drogowej na lata 2022-2025

Przygotowany harmonogram rozwoju sieci drogowej nie określa kolejności poszczególnych zadań do realizacji a jedynie potrzeby w zakresie rozwoju sieci drogowej. Realizacja poszczególnych zadań będzie przebiegała w oparciu o oczekiwania lokalnej społeczności, z uwzględnieniem stanu technicznego dróg, a także możliwość przygotowania z odpowiednim wyprzedzeniem kompleksowej dokumentacji oraz formalności niezbędnych do realizacji inwestycji i pozyskania środków zewnętrznych na ich realizację.

Drogi gminne powinny charakteryzować się cechami funkcjonalno-technicznymi przypisanymi dla danej kategorii dróg. Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1376 z późn. zm.): drogi gminne to ciągi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, będące uzupełnieniem sieci dróg, służące miejscowym potrzebom. Zaliczenie do tej kategorii i ustalenie ich przebiegu następuje w drodze uchwały rady gminy, po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie zarządu powiatu. Zarządzanie drogami gminnymi należy do obowiązków wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Prawidłowe utrzymanie i rozwój tej kategorii dróg, to jeden z podstawowych, a jednocześnie najbardziej kapitałochłonny obowiązek gminy. Rozwój transportu w ostatnich latach charakteryzuje się olbrzymim wzrostem wskaźnika motoryzacji. Drogi w ostatnim czasie stały się zdecydowanie głównym nośnikiem przewozu ładunków i osób. Transport kołowy na drogach obecnie przenosi ponad dwa razy więcej ładunków i podróży niż kolej i inne środki komunikacji razem wzięte.

Wszystkie nawierzchnie drogowe mają ograniczoną żywotność. Wynika to ze sposobu ich pracy i materiałów, z których są konstruowane: nawierzchnie przenoszą olbrzymie obciążenia. Przejazd po drodze to nie tylko obciążenie statyczne, ale przede wszystkim dynamiczne – konstrukcja drogi odbiera je jako uderzenie wielkiej masy, nawierzchnie pracują w warunkach olbrzymiej amplitudy temperatur.

Wielka liczba zmiennych obciążeń powoduje, że głównym zagrożeniem dla żywotności drogi jest szybkie zmęczenie materiału jezdni (w szczególności warstwy ścieralnej nawierzchni) i podbudowy, konstrukcja ciężko pracującej nawierzchni drogowej spoczywa na podłożu podatnym, o zmieniających się stosunkach wodnych, stąd żywotność nawierzchni jest ograniczona. Wybudowane drogi na każdym odcinku, wymagają stałych remontów (wzmocnień, odnowy lub przebudowy do obowiązujących parametrów) o częstotliwości 10 – 15 lat.

Prowadzenie w sposób planowany i racjonalny działalności związanej z utrzymaniem i rozwojem sieci drogowej wymaga znajomości jej docelowego stanu dla możliwie odległego horyzontu czasu. Proces ustalania docelowego stanu sieci drogowej ma na celu ustalenie takiej jej struktury i takiego standardu jej składników, aby:

- była wyposażona we wszystkie połączenia konieczne dla zapewnienia właściwej obsługi sieci osadniczej,
- charakteryzowała się wymaganą gęstością, spójnością i dostępnością węzłów
- tworzyła ona system funkcjonalnych połączeń drogowych, z siecią dróg wyższego i niższego rzędu,
- poszczególne połączenia wchodzące w skład sieci gwarantowały wymaganą jakość warunków ruchu.

Tab. 3 – Planowane inwestycje drogowe na terenie Miasta i Gminy Wąchock

L.p.	Numer drogi	Nazwa drogi	Rodzaj drogi	Rodzaj nawierzchni	Zakres inwestycji
PARSZÓW					
1.	394039T	ul. Młyńska	D	gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową
2.	394040T	ul. Młyńska	D	gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową
3.	394008T	ul. Rieczna	D	gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową, budowa przeprawy przez ciek wodny – rzekę Żarnówkę
4.	394006T	ul. Szkolna	L	asfalt	Poszerzenie pobocza na odcinku od DK 42 do szkoły, zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową na odcinku od skrzyżowania z ul. Dolną w m. Parszów w kierunku lasu
5.	394038T	ul. Dolna	L	asfalt	Naprawa zniszczonej nawierzchni
RATAJE					
6.	brak	Drogi osiedlowe	wewnętrzna	gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową
7.	brak	Droga do Lipia	wewnętrzna	gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową

WĄCHOCK

8.	394003T	ul. Górna	L	asfalt gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową
9.	394025T	ul. Sandomierska	L	asfalt	Naprawa odcinka drogi od ul. Krótkiej do skrzyżowania z drogą powiatową (ul. Langiewicza w m. Wąchock)
10.	394020T	ul. Ogrodowa	L	gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową
11.	394030T	ul. Tychowska	L	asfalt gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową
12.	394017T	ul. Lipowa	D	gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową
13.	394009T	ul. Szydłowiecka	D	asfalt gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową
14.	394013T	ul. Hutnicza	D	gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową
15.	394026T	ul. Skalista	L	gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową
16.	brak	ul. Powstańców	wewnętrzna	gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową
17.	brak	ul. Polna	wewnętrzna	gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową
18.	brak	ul. Sporna	wewnętrzna	gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową
19.	brak	ul. Wesola	wewnętrzna	asfalt gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową, budowa po właściwym śladzie
20.	brak	ul. Słoneczna	wewnętrzna	gruntowa	Zmiana rodzaju nawierzchni na asfaltową

IX. Projekt planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Wąchock

Typowanie zadań do realizacji zgłaszanych do rocznych planów finansowych (propozycje do projektu budżetu Gminy Wąchock) odbywać się będzie z uwzględnieniem możliwości pozyskania dotacji z różnych dostępnych źródeł finansowania. Oznacza to, że ww. inwestycje mogą być realizowane w innej kolejności, a wybór będzie uzależniony od kryteriów kwalifikacyjnych obowiązujących w programach dofinansowania inwestycji drogowych określonych przez instytucje udzielające dotacji.

W przypadku pojawienia się możliwości pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych (wnioski m.in. do Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, Funduszu Dróg Samorządowych oraz innych programów, środki Unii Europejskiej, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego, Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, Rządowego Programu na Rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej) na inne inwestycje drogowe niewymienione w przedmiotowym Planie, możliwe jest wprowadzenie zmian i wpisanie innych niż wymienione zadań drogowych.

Nakłady finansowe na remonty dróg, w tym remonty bieżące, utrzymanie i ochronę dróg oraz inne potrzeby związane z zarządzaniem drogami niewymienione w niniejszym Planie, winny być planowane na dany rok budżetowy w oparciu o wydatki ponoszone w roku poprzednim oraz o zidentyfikowane potrzeby poniesienia wydatków w celu realizacji obowiązków zarządcy dróg gminnych.